

T. B. M. M. (S. Sayısı : 38)

Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık ve Sosyal İşler; Dışişleri Komisyonları Raporları (1/370)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

8 . 1 . 1988

Sayı : K. K. Gn. Md. 07/196-1311/01055

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki Hükümet döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğün 78 inci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

Eki :

Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

27 . 5 . 1987

Sayı : K. K. Gn. Md. 18/101-2086/03886

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 13.5.1987 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı» ve gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

G E R E K Ç E

Kalkınma planlarında yer alan hükümler çerçevesinde, ülkemizdeki işsizliği bir ölçüde hafifletmek amacıyla, yabancı ülkelere işçi gönderilmektedir. Batı Avrupa ülkelerine işçi göndermenin zorlaştığı 1973 yılından itibaren, fazla işgücümüz Ortadoğu ülkelerine yönelmiş bulunmaktadır. Yıllık İcra Planları, Ortadoğu'da işçi istihdamının artırılmasını teminen bu ülkelerle işgücü anlaşması yapılabilmesi için gerekli girişimlere devam edilmesini öngörmektedir.

Son yıllarda Arap ülkelerinin petrol gelirlerindeki azalmaya paralel olarak, bu ülkelere işçi sevkinde de bir duraklama başgöstermiştir. Bu durumda dış istihdamı artıracak her imkânın değerlendirilmesi zarureti hâsıl olmuştur. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile bu çerçevede imzalanmış olan işgücü anlaşması, ile, iki ülke arasındaki işgücü mübadelesinin hızlandırılması ve bir düzene sokulması, işçi simsarlığının önlenmesi amaçlanmıştır. Anlaşma, ile, özellikle, KKTC'nin mevsimlik ve niteliksiz işçi ihtiyacının Türkiye'den karşılanması, halen bu ülkede bulunan ve bundan sonra gidecek olan vatandaşlarımızın istihdam ve çalışma şartlarına ilişkin hak ve çıkarlarının korunması sağlanacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ ARASINDA 9 MART 1987 TARİHİNDE İMZALANAN İŞGÜCÜ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1 : Bu maddede anlaşmada geçen deyimlerin tanımı yapılmaktadır.

Madde 2 : Bu madde, anlaşmanın hükümlerini hangi Bakanlığın uygulayacağını belirlemektedir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının teşkilat ve görevlerini düzenleyen 9.1.1985 tarihli ve 3146 sayılı Kanun, yurt dışı işgücü anlaşmalarını hazırlamak, yabancı ülkelerde çalışan Türk işçilerinin çalışma hayatı ile ilgili meselelerine çözüm yolları aramak, hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek görevlerini anılan Bakanlığa vermiştir.

Bu itibarla, yukarıda belirtilen nitelikteki bu anlaşmayı uygulama görevi Türkiye'de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınadır.

Madde 3 : Bu madde, bir ülke işçilerinin diğer ülkeye gönderilmesi için gerekli organizasyonu yapmaya hangi kuruluşun yetkili olacağını belirlemektedir.

İşçilerimizin gerek yurt içinde, gerekse yurt dışında elverişli oldukları işlere yerleşmelerine aracılık etme hususlarının düzenlenmesi bir kamu görevi olarak, 4837 sayılı Yasa ile kurulan İş ve İşçi Bulma Kurumuna verilmiş ve bu husus 1475 sayılı İş Yasasının 83 üncü maddesinde de hükme bağlanmıştır. Bu sebeple, Kıbrıs'a işçi sevkinde de bu kurumun yetkili olduğu, anlaşmanın bu maddesine dercedilmiştir.

Madde 4 : Bu madde, işçi taleplerinin ne yolla ve nasıl yapılacağını düzenlemektedir.

1. bend : İşverenlerin diğer ülkeden işçi taleplerinin, kendi ülkelerindeki yetkili istihdam bürosunun süzgecinden geçirilmesinde, talebin ciddiliğinin teyidi bakımından yarar görülmüştür.

2. bend : İşçi talebinin, işveren ve işe ilişkin bütün ayrıntıları ihtiva etmesi, aday işçiye işin niteliğinin tam olarak anlatılabilmesi bakımından gereklidir. Talebin alınmasından sonra, aday işçilerin seçme için hazırlanmasına kadar yapılan işlemler yaklaşık 20 günde tamamlanabilmektedir.

3. bend : Talebin karşılanamayacağına belli bir süre içinde bildirilmesi, talebin sürüncemede kalmaması, işçi isteyen tarafın zamanının israf edilmemesi bakımından gerekli görülmüştür.

Madde 5 : Bu madde, işçilerin seçimine ilişkin hususları düzenlemektedir.

1. bend : Seçmeye işverenin kendisinin gelmesi esastır. Ancak, işverenin kendisinin gelmesine değmeyecek kadar az sayıda işçi talebi halinde veya gerekebilecek diğer hallerde seçmenin, işverenin vereceği vekâletnameye dayanarak, işçi talep eden veya gönderen ülke iş bulma kurumunca yapılmasına imkân tanınmıştır.

2. bend : Diğer ülkede istihdam edilecek olan işçinin, gidişinden bir süre sonra işe elverişli olmadığı veya sağlıklı olmadığı gerekçesiyle geri gönderilmelerine mahâl verilmemesi bakımından, işçinin işe uygunluğunun ve sağlığının önceden, bizzat işveren veya vekili tarafından tespit edilmesinde yarar görülmüştür.

3. bend : Bir önceki bend için belirtilen gerekçenin yanı sıra, askerlik bakımından veya sabika kaydı dolayısıyla yurt dışına çıkmalarında sakınca bulunanların, bu anlaşmadan yararlanarak diğer ülkeye geçmelerinin önlenmesi amaçlanmıştır.

4. bend : Seçme ve muayene masraflarının işçiye veya ilgili iş bulma kurumuna yükletilmeye çalışılmasının önlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 6 : İş bulma hizmeti, yetkili kurumca, belirli bir kayıt ve sıra esasına göre yapılmaktadır. Sıranın bazı adaylar lehine bozulmasının önlenmesi; ayrıca, işçi ile işverenin önceden kurum dışında bir araya gelerek işe alma hizmeti karşılığında belirli bir ücret ödenmesini öngören gizli bir anlaşma yapmalarına ortam yaratılmaması bakımından, işverenlerin ismen işçi talebinde bulunmaları kural olarak uygun görülmemiştir. Ancak, uygulama, bu kurala bu maddede sayılan istisnaların getirilmesinin gerekli olduğunu göstermiştir. Bu istisnai hallerde bile, iş sözleşmelerinin iş bulma ile görevli kurumca onaylanması, işçinin istismarının önlenmesi bakımından yararlı görülmüştür.

Madde 7 : Aranılan nitelikte işçinin kurum kayıtlarında bulunmaması hallerinde, dış istihdam imkânının değerlendirilmesi bakımından işverene, aradığı işçiye kendi imkânları ile bulma izni verilmiştir.

Madde 8 : Bu madde, işçinin bir iş sözleşmesi uyarınca çalıştırılmasını amirdir.

İş sözleşmesi, istihdam ve çalışma şartlarının esaslarının belirlenmesi, karşılıklı hak ve yükümlülüklerin kayıt altına alınması, ihtilaf ihtimalinin asgariye indirilmesi, ihtilaf halinde uygulanacak hükümlerin ve başvurulacak mercilerin belirlenmesi bakımından gereklidir.

Madde 9 : İş sözleşmesinde ve anlaşmada düzenlenmeyen hususlar bakımından hangi mevzuatın uygulanacağı hususundaki muhtemel tereddüdün giderilmesi amaçlanmıştır.

Madde 10 : İşe alınması kararlaştırılan işçilerin diğer ülkeye sevklerinin gecikmesi hallerinde işçiler tedirgin olmakta, ayrıca, müteakip talepler değerlendirilirken bu işçiler artık dikkate alınmadığından, işverenin çeşitli sebeplerle işçileri götürmekten vazgeçmesi hallerinde işçiler bir çok bakımdan mağdur olmaktadır. Bunun önlenmesi bakımından, işverene seçtiği işçileri götürmesi için sınırlı bir süre tanınmıştır.

Madde 11 : İşçilerimizin yabancı ülkelerde karşılaştıkları bilinen çalışma ve oturma izni ile ilgili güçlüklerin, bu defa en aza indirilebilmesini temin için, bu madde ile, gerek işverenlere ve gerekse ilgili mahallî makamlara, bu konuda üstlerine düşeni geiktirmeden yapmaları mükellefiyeti getirilmiştir. Ayrıca, herhangi bir sebeple istenmeyen işçiler hakkında iki ülke yetkili makamlarının birbirlerine bilgi vermeleri, bu konuda diğer ülkelerle yapılan anlaşmaların uygulamasında görülen belirsizliğin önlenmesi bakımından gerekli görülmüştür.

Madde 12 : Bir işverende çalışmak üzere bir ülkeden diğer ülkeye gitmiş olan bir işçinin, o işverenden ayrıldıktan sonra, bulabilirse başka bir işe girmesine imkân tanınması amaçlanmıştır; ancak, belli bir süre içinde iş bulamayıp ülkesine dönmek zorunda kalması halinde, dönüş yol giderlerini işvereninden talep etme hakkı da saklı tutulmuştur.

Madde 13 : Bu anlaşmanın yürürlük tarihinden önce diğer ülkeye gitmiş olanların da bu anlaşmanın kapsamına alınması amaçlanmıştır.

Madde 14 : İşçilerimizin eş ve çocuklarını yanlarına aldırabilmeleri konusunda diğer bazı ülkelerde karşılaşılan güçlüklerin burada da tezahürünün önlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 15 : İşçinin, çalıştığı ülkelerdeki tasarrufunu kendi ülkesine aktarması tabii hakkıdır. Bu konuda bazı Ortadoğu ülkelerinin koyduğu kısıtlamaların, burada da görülmesi ihtimalinin önlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 16 : İki ülke arasındaki işgücü değişiminin optimum seviyede gerçekleşmesinin, sağlıklı bir bilgi teatisiyle mümkün olabileceği düşünülmüştür. Diğer taraftan, anlaşmanın uygulanmasında görülebilecek sorunların uzun süre sürüncemede kalmadan çözülebilmesini temin etmek, dolayısıyla, anlaşmanın küçük sorunlar yüzünden uygulanamaması ihtimalini gidermek bakımından da bu maddede belirtilen karma komisyon gerekli görülmüştür.

Madde 17 : Bu madde, anlaşmanın yürürlüğe gireceği tarihi, süresini ve fesih için gerekli ihbar süresini belirlemektedir.

Madde 18 : Bu madde, anlaşmanın nerede ve hangi tarihte imzalandığını belirtmektedir.

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sağlık ve Sosyal İşler

Komisyonu

Esas No. : 1/370

Karar No. : 7

10 . 3 . 1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yüksek Başkanlıkça 22.1.1988 tarihinde Komisyonumuza havale edilen, «Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı. «Komisyonumuzun 10.3.1988 tarihli 6 ncı Birleşiminde, Dışişleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları temsilcilerinin de katılımıyla incelenip görüşüldü.

Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca uygun bulunarak maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Komisyonumuz tasarının 1 inci maddesiyle, yürürlük ve yürütmeyi düzenleyen 2 ve 3 üncü maddelerini aynen kabul etmiştir.

Raporumuz havalesi gereği Dışişleri Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Mustafa Balcılar
Eskişehir
Kâtip
M. Rauf Ertekin
Kütahya
Üye
Nizamettin Özdoğan
Elazığ
Üye
I. Hakkı Önal
İstanbul
Üye
Kerem Güneş
Kars
Üye
Doğan Baran
Niğde
Üye
Ömer Günbulut
Sivas
Üye
Talat Sargın
Tokat

Sözcü
Ibrahim Öztürk
Adana
Üye
Sait Ekinci
Burdur
Üye
Mehmet Akdemir
Gaziantep
Üye
Halil Çulhaoğlu
İzmir
Üye
Ömer Türkçakal
Kocaeli
Üye
Cemal Alişan
Samsun
Üye
Kazım Özev
Tokat
Üye
Ibrahim Çebi
Trabzon

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

Esas No. : 1/370

Karar No. : 15

16 . 3 . 1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı» Komisyonumuzun 16.3.1988 tarihli dördüncü Birleşiminde Dışişleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşüldü.

Dış istihdamı artıracak her imkânın değerlendirilmesinin kaçınılmaz olduğu günümüz ortamında iki ülke arasındaki işgücü mübadelesinin hızlandırılmasını ve işçi sınırlığının önlenmesini amaçlayan bu anlaşma Komisyonumuzca da benimsenerek aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan
M. Vehbi Dinçerler
Hatay

Kâtip
H. Adnan Tutkun
Amasya

Üye
M. İstemihan Talay
İçel

Üye
Nurettin Yılmaz
Mardin

Üye
Bahri Kibar
Ordu

Sözcü
M. Cavit Kavak
İstanbul

Üye
Fuat Atalay
Diyarbakır

Üye
L. Yeniay Köseoğlu
İstanbul

Üye
Esat Kıratlıoğlu
Nevşehir

Üye
Ersin Taranoğlu
Sakarya

Üye
Ali Şakir Ergin
Yozgat

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında 9 Mart 1987 tarihinde Lefkoşa'da imzalanan İşgücü Anlaşmasının onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
T. Özal

13 . 5 . 1987

Devlet Bak. - Başbakan Yrd. V.

K. Oksay

Devlet Bakanı

K. Oksay

Devlet Bakanı

H. C. Güzel

Devlet Bakanı

M. V. Dinçerler

Devlet Bakanı

A. Tenekeci

Devlet Bakanı

M. T. Titiz

Devlet Bakanı

A. Karaevli

Devlet Bakanı

A. Bozer

Adalet Bakanı

M. O. Sungurlu

Millî Savunma Bakanı V.

I. Safa Giray

İçişleri Bakanı

Y. Akbulut

Dışişleri Bakanı V.

H. C. Güzel

Maliye ve Gümrük Bakanı

A. K. Alptemoçin

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı

M. Emiroğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

I. Safa Giray

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı V.

A. Karaevli

Ulaştırma Bakanı

V. Atasoy

Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı

H. H. Doğan

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

M. M. Taşçıoğlu

Sanayi ve Ticaret Bakanı

H. C. Aral

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

S. N. Türel

Kültür ve Turizm Bakanı

A. M. Yılmaz

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı : 38)

SAĞLIK VE SOSYAL İŞLER
KOMİSYONU'NUN KABUL ETTİĞİ
METİN

**Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs
Türk Cumhuriyeti Arasında İşgücü An-
laşmasının Onaylanmasının Uygun Bu-
lunduğuna Dair Kanun Tasarısı.**

MADDE 1. — Tasarının 1 inci mad-
desi Komisyonumuzca aynen kabul edil-
miştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci mad-
desi Komisyonumuzca aynen kabul edil-
miştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü mad-
desi Komisyonumuzca aynen kabul edil-
miştir.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN

**Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs
Türk Cumhuriyeti Arasında İşgücü An-
laşmasının Onaylanmasının Uygun Bu-
lunduğuna Dair Kanun Tasarısı.**

MADDE 1. — Tasarının 1 inci mad-
desi Komisyonumuzca aynen kabul edil-
miştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci mad-
desi Komisyonumuzca aynen kabul edil-
miştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü mad-
desi Komisyonumuzca aynen kabul edil-
miştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
ARASINDA
İŞGÜCÜ ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti, iki ülke arasındaki işgücü değişimini düzenlemek amacıyla aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır.

MADDE 1

Tanımlar :

Bu Anlaşmada geçen :

- a) «Kurum» deyimi Türkiye İş ve İşçi Bulma Kurumu'nu ve şubelerini;
- b) «Daire» deyimi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çalışma Dairesi'ni ve şubelerini ifade eder.

MADDE 2

Bu Anlaşmanın hükümlerini Türkiye Cumhuriyetinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde çalışma ile ilgili Bakanlık uygular.

MADDE 3

İşçilerin temini, diğer Âkit Taraf ülkesine gönderilmesi ve orada bir işe yerleştirilmeleri konusunda, Türkiye'de İş ve İşçi Bulma Kurumu, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde Çalışma Dairesi yetkilidir.

MADDE 4

İşverenler diğer Âkit Taraftan işçi isteklerini kendi ülkelerindeki Kurum/Daire kanalıyla yaparlar.

İşçi taleplerinde; işverenin adı ve soyadı veya unvanı, işyerinin adresi, yapılacak işin mahiyeti ve süresi, istenen işçinin meslek ve sayısı, aranan vasıf ve şartlar, ödenecek ücret, sağlanacak diğer ek imkânlar, seçme yapılacaksa seçme tarihi, seçme yeri, seçmenin kimin tarafından yapılacağı belirtilir. Seçme, talebin Kurum/Daire'ye intikal ettirilışinden itibaren en az 20 gün sonraki bir tarihte yapılır.

Kurum/Daire, talebi karşılayıp karşılayamayacağını talebin kendisine intikal ettiği tarihten itibaren en geç 15 gün içinde karşı tarafa bildirir ve karşılayabilecek işe seçmenin yapılacağı yeri ve tarihi teyid eder.

MADDE 5

İşveren veya vekili, Kurum/Daire tarafından kendisine bildirilen tarihte ve yerde işçilerin seçimi için hazır bulunur. İşveren, arzu ederse, sonucunu kabullenmek şartıyla seçme için kendi ülkesindeki Kurum/Daire'ye yetki verebilir. O Kurum/Daire de bu konuda diğer Âkit Taraf ülkesindeki Kurum/Daire'yi yetkili kılabilir.

İşveren veya vekili seçmede bulunacaksa, (Kurum/Daire tarafından takdim edilen işçiler, Kurum/Daire temsilcisinin de hazır bulunmasıyla, önce meslekî seçmeye tabi tutulur. Seçmede uygun görülenlerin, arzu edildiği takdirde, özel veya resmî sağlık kuruluşunda sağlık muayeneleri yapılır. Meslekî seçme ve sağlık kontrolleriyle ilgili masraflar tamamen işverenler veya vekilleri tarafından karşılanır.

Bu seçmelerde ve muayenelerde;

a) Vasıflı işçinin mesleğini belirleyen bir belgeye veya yeterli tecrübeye sahip olması;

b) İşçinin bulaşıcı bir hastalığının bulunmadığını ve bedenen çalışmaya yeterli olduğunu gösteren resmî sağlık raporunun bulunması;

c) İşçinin erkeğe (üniversite veya erkek sanat enstitüsü ve muadili teknik okul mezunları hariç) askerliğini yapmış olması, askerliğini yapmış sayılması veya tecil edilmiş bulunması, kadınsa reşit olması;

d) İşçinin yurt dışına çıkmasını engelleyici sabıka kaydının bulunmadığının yetkili makamlarca belgelendirilmesi, hususları aranır.

İşveren veya vekili, talep ettikleri her işçi için Kurum/Daire tarafından yapılan tüm masrafları karşılamakla yükümlüdür.

MADDE 6

İşverenler tarafından ismen veya belli bir bölge ya da il belirtmek suretiyle işçi talep edilemez.

Ancak,

a) İşverenlerin bu anlaşmanın 7 nci maddesinde belirtilen esaslar dahilinde temin ettikleri işçiler;

b) Diğer Äkit Taraf ülkesinde çalışan aile fertlerinden birisi tarafından bulunan işlerde çalıştırılmak üzere talep edilenler;

c) Evvelce en az 6 ay çalışmış olduğunu belgelemeleri şartıyla eski işverenleri tarafından yeniden talep edilenler;

d) Bir Äkit Taraf ülkesinde iş üstlenmiş olan diğer Äkit Taraf firmalarının kendi ülkelerinde veya başka ülkelerde çalışan işçileri,

bu hükmün dışında tutulmuşlardır.

8 inci madde hükümleri saklıdır.

MADDE 7

Muayyen bir işgücü talebinin istenen nitelik veya nicelikte karşılanamayacağına başlangıçta veya seçmenin herhangi bir aşamasında Kurum/Daire tarafından bildirilmesi hallerinde, işverene veya vekiline, Kurum/Daire kayıtları dışında buldukları işçileri götürme izni verilir.

8 inci madde hükümleri saklıdır.

MADDE 8

İşçiler, bu Anlaşmanın ekinde örneği bulunan iş sözleşmesine göre istihdam edilirler. İş sözleşmeleri bir yıl geçerli olacaktır; ancak, mevsimlik işçiler için işin mahiyetine göre bu süre kısaltılabilir. İş sözleşmeleri işçi ile işveren veya vekili arasında Kurum/Daire huzurunda dört nüsha olarak imzalanır. İşveren veya vekilinin imza sırasında bulunmaması halinde sözleşmenin tekemmülü Kurum/Daire tarafından tespit edilecek esaslara göre sağlanır. İş sözleşmesi Kurum/Daire tarafından tasdik edildikten sonra, bir nüshası işçiye, bir nüshası işverene verilir; birer nüshası da ihtiyaç halinde kullanılmak üzere Kurum ve Daire'nin şubesinde saklanır.

MADDE 9

İş sözleşmesinde ve bu Anlaşmada düzenlenmeyen hususlar bakımından, çalışılan ülkenin mevzuatı uygulanır.

MADDE 10

İşçiler sözleşme imzalandıktan sonra en geç 30 gün içinde diğer Âkit Taraf ülkesine sevk edilirler.

MADDE 11

İşveren tarafından, işçilerin ülkeye girdikleri tarihten itibaren en geç 10 gün içinde ilgili makamlara çalışma ve oturma izni verilmesi için başvurulur. İlgili makamlar, bu isteği en kısa süre içinde sonuçlandırır.

Çalışma ve oturma izninin süresi iş sözleşmesinin süresinden daha az olamaz.

İlgili makamlarca, kendilerine çalışma ve oturma izni verilen işçilere bu durumu ispat edecek belgeler verilir veya pasaportlarına kaşe vurulur.

İşçinin çalışılan ülkedeki makamlarca istenmemesi sebebiyle kendi ülkesine iadesi sözkonusu olduğunda, işçinin kimliği ve istenmeme sebebi, işçinin vatandaşı olduğu Âkit Tarafın çalışılan ülkedeki dış temsilciliğine bildirilir.

MADDE 12

İşçi ile işverenin iş ilişkisinin sona ermesi halinde işçinin 30 günlük süre zarfında çalışılan ülkenin mevzuatına göre yeni bir iş aramasına izin verilir, işçinin iş bulamaması ve ülkesine dönmeyi arzu etmesi halinde işveren tarafından bütün hakları verilme ve masrafları karşılanmak suretiyle ülkesine gönderilir.

MADDE 13

Bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce diğer Âkit Taraf ülkesine giderek halen orada yasal olarak çalışmakta olan bir Âkit Taraf vatandaşı işçiler de, bu Anlaşma hükümlerinden aynen yararlanırlar.

MADDE 14

İşçiler, eş ve reşit olmayan çocuklarını beraberlerinde götürebilirler veya sonradan yanlarına alabilirler. İlgili makamlar bu konuda gerekli kolaylığı gösterirler. İşçilerin çocukları çalışılan ülkenin genel eğitim ve öğretim imkânlarından eşit şekilde yararlanırlar.

MADDE 15

Âkit Taraflar, işçilerin tasarruflarını ülke dışına transfer edebilmeleri hususunda gerekli yardım ve kolaylığı gösterirler. Bu konuda zaman, oran veya miktar bakımından herhangi bir kısıtlama koymazlar.

MADDE 16

Bu Anlaşmanın uygulanmasında ortaya çıkabilecek sorunları çözüme bağlamak üzere, her iki ülkeden üçer üyenin iştiraki ile bir karma komisyon kurulur. Bu komisyon Âkit Taraflarca gerek görüldüğünde toplanır ve bu toplantıda taraflar, istihdam ve çalışma şartları hakkında bilgi alış verişinde de bulunurlar.

MADDE 17

Bu Anlaşma iki ülkenin yetkili organlarınca onaylandıktan sonra, Onay Belgelerinin Lefkoşa'da teati edilmesini takip eden ay başından itibaren yürürlüğe girer.

Anlaşmanın geçerlik süresi bir yıldır. Anlaşmanın feshedileceği, sürenin bitiminden üç ay önce yazılı olarak bildirilmedikçe, kendiliğinden aynı süre ile yenilenmiş sayılır.

MADDE 18

İşbu Anlaşma 9 Mart 1987 tarihinde Lefkoşa'da iki nüsha halinde Türkçe olarak imza edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

KUZAY KIBRIS TÜRK
CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA

Bedrettin Tunabaş
Lefkoşa Büyükelçisi

Günay Caymaz
Çalışma, Gençlik ve Spor Bakanı

**Türkiye'de Çalışacak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
İşçileri ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde
Çalışacak Türkiye Cumhuriyeti İşçileri İçin**

TEK TİP İŞ SÖZLEŞMESİ ÖRNEĞİ

1 — TARAFLAR :

A) İŞVEREN :

- a) Adı, Soyadı, Unvanı :
b) Baba Adı :
c) Doğum Yeri ve Tarihi :
d) Nüfusa Kayıtlı Olduğu Yer :
e) Adresi :
f) Diğer Âkit Taraf Ülkesindeki
Adresi :
g) Ticaret Sicil Numarası :

Yurt İçi

Yurt Dışı

- h) Telefon Numarası :
ı) Telex No. :
i) Posta Kutusu No. :

B) İŞVEREN VEKİLİ :

- a) Adı, Soyadı :
b) Baba Adı :
c) Doğum Yeri ve Tarihi :
d) Nüfusa Kayıtlı Olduğu Yer :
e) Tabiiyeti :
f) Açık Adresi :
g) Telefon Numarası :

C — İŞÇİ :

- a) Adı, Soyadı :
b) Doğum Yeri ve Tarihi :
c) Baba Adı :
d) Çalışacağı Yerin Adresi :
e) Kendi Ülkesindeki Adresi :

2 — SÖZLEŞMENİN KONUSU :

Bu Sözleşme, yukarıda adresi ve üçüncü maddede yapılacak işin niteliği yazılı iş-
yerinde çalışacak olan işçi ile kendisini çalıştıracak işveren arasında çalışma ve çalış-
tırmaya ilişkin esas ve şartlarla karşılıklı hak ve yükümlülükleri belirlemek amacıyla
düzenlenmiştir.

3 — YAPILACAK İŞ :

İşçi, yukarıda adresi yazılı işyerinde/işte olarak çalışacaktır.

İşçinin sözleşmede yer alan aynı işyerinde ve belirtilen meslekte veya işte çalışması esastır. Ancak, işçinin kabul etmesi halinde ve mevcut ücreti de düşürülmemek şartıyla, işveren işçiyi kendisine ait aynı ya da başka bir işyerinde ve yapabileceği başka bir meslek veya işte çalıştırabilir. Her ne suretle olursa olsun başka bir işverene devredemez.

4 — SÖZLEŞME SÜRESİ :

Bu sözleşmenin süresi olup, işçinin işyerine gitmek üzere ülkesinden hareket ettiği tarihten/işçinin işyerinde/işte işe başladığı tarihten başlar.

5 — ÜCRET :

İşçinin aylık ücreti, çalışılan ülkede uygulanan asgari ücretten az olmamak üzere brüt'dır.

Ücret Türk Lirası veya konvertibl döviz olarak ödenir.

Ücretten, çalışılan ülkenin ilgili mevzuatı gereği yapılacak olan kesintiler (vergi, sigorta primi v.b.) dışında işverence herhangi bir sebep ve ad altında, sonradan ödenmek kaydıyla da olsa, kesinti yapılamaz.

6 — PASAPORT, YOL VE DİĞER MASRAFLAR :

Pasaport masrafı işçiye; işçinin çalışacağı ülkeye kadar gidiş ve kendi kusuru nedeniyle işine son verilmesi durumu hariç, dönüş yol parası, çalışma ve oturma izninin alınması için gerekli masraflar işverene aittir.

İşveren, yukarıdaki masraflar ve yol parası için işçinin ücretinden herhangi bir kesinti yapamaz.

7 — YATACAK YER :

Sağlık şartlarına uygun yatacak yer işverence ücretsiz olarak sağlanır.

Yatacak yerin işyeri dışında olması halinde işçinin işyerine götürülüp getirilmesi işverence sağlanır. İşçinin bu şekilde işyerine getirilip götürülmesi sırasında yolda geçen süreler iş müddetinden sayılmaz.

8 — DENEME SÜRESİ :

Deneme süresi, işçinin işyerinde/işte fiilen çalışmaya başladığı tarihten itibaren, o ülkenin ilgili mevzuatında belirtilen süre kadardır.

Deneme süresi içerisinde işçinin başarılı olamaması halinde, işveren sözleşmeyi tazminatsız ve ihbarsız feshedebilir. Ancak, bu süre içerisinde işçinin hak ettiği ücret ve geri dönmesi halinde dönüş yol parası işverence ödenir.

9 — ÇALIŞMA SÜRESİ :

Günlük ve haftalık çalışma süreleri çalışılan ülkenin mevzuatında belirtildiği şekildedir.

10 — FAZLA ÇALIŞMA :

İşçi, gerektiğinde, çalıştığı ülkenin mevzuatına göre ücreti ödenmek şartıyla fazla çalışma yapmayı kabul eder.

11 — HAFTA TATİLİ VE DİĞER TATİLLER :

İşçinin hafta tatili ve resmî tatil günlerinde çalıştırılması halinde kendisine çalışılan ülkenin mevzuatına göre hak ettiği ücret ödenir.

12 — YILLIK İZİN :

İşçinin yıllık izni konusunda çalışılan ülkenin mevzuatı uygulanır.

Yıllık ücretli izni hak etmeyen işçiye zorunlu durumlarda bir defaya mahsus olmak üzere en çok 15 gün müddetle ücretsiz izin verilebilir.

13 — SOSYAL GÜVENLİK :

İşveren, işçinin sosyal güvenliğini sağlamak üzere her türlü sigorta, prim, kesenek ve karşılığını çalışılan ülke mevzuatına göre öder.

14 — İŞ DÜZENİ VE DİSİPLİN :

İşçi; çalışılan ülkede işyeri sorumlusu tarafından belirlenecek iş saatlerine ve diğer esaslara uymayı, iş disiplini yönünden o ülkenin mevzuatına, örf ve âdetlerine göre hareket etmeyi peşinen kabul eder. Siyasî faaliyette bulunamaz, bu amaçla kurulmuş ve kurulacak derneklere giremez. Toplantı, gösteri, direniş, işi yavaşlatma, grev, lokavt vb. hususlarda o ülkenin mevzuatında öngörülen hükümlere tam olarak uyar.

15 — PASAPORT VE DİĞER BELGELER :

Çalışılan ülkenin mevzuatında öngörülen haller dışında, işveren tarafından işçinin pasaport ve diğer belgeleri elinden alınmaz.

16 — İŞ SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ, FESHEDİLMESİ, YENİ SÖZLEŞME İMZALANMASI İŞYERİ DEĞİŞTİRİLMESİ :

İş Sözleşmesinin sona ermesi, tek taraflı veya karşılıklı olarak feshedilmesi, tazminat ödenmesi, yeni bir işe girilmesi, işyeri değiştirilmesi, yeni iş sözleşmesi imzalanması vb. gibi bu sözleşmede yer almayan diğer çalışma ve sosyal güvenlik konularında öncelikle iki ülke arasındaki anlaşmalar ve çalışılan ülkenin mevzuatı uygulanır.

17 — İKİNCİ SÖZLEŞME İMZALATTIRILMAMASI :

İşçinin deneme müddeti içerisinde başarılı olamaması, sözleşmesinde belirtilen mesleği dışında başka bir iş veya meslekte çalışmayı kabul etmesi, sözleşme süresinin normal olarak sona ermesi ya da süresi bitmeden anlaşma yoluyla karşılıklı olarak feshedilmesi, yahut da o ülkenin mevzuatı gereği olan durumlar dışında, işveren tarafından işçiye daha geri haklar getiren başka bir iş sözleşmesi imzalatırlamaz. Aksi takdirde yeni sözleşme geçersiz sayılır. Anlaşmazlık durumlarında, işbu sözleşme dikkate alınır.

18 — ANLAŞMAZLIK HALİNDE YETKİLİ MAKAMLAR :

İşveren ile işçi arasında iş ilişkilerinden doğan ihtilafların giderilmesinde öncelikle ihtilafın vukubulduğu ülkenin İdarî ve Adli Makamları yetkilidir. Şayet ihtilafı o ülkenin İdarî ve Adli Makamlarına götürmek mümkün olamıyorsa veya götürülmüş olmakla beraber bir sonuç alınamamışsa, işçi ile işveren de aynı tabiyette iseler, bu ihtilafın çözümünde kendi ülkelerindeki İdarî ve Adli Makamlar da yetkilidir.

19 — İŞÇİ VE İŞVERENİN VEYA İŞVEREN VEKİLİNİN BEYAN VE KABULÜ :

İşçi ve işveren veya vekili aralarında çalışma ve çalıştırma esas ve şartlarını düzenleyen ve bu nedenle doğan karşılıklı hak ve mükellefiyetlerini belirleyen hükümlerin bu sözleşmede yer aldığını, sözleşmenin hüküm ve şartlarını okuyarak anladıklarını ve kabul ettiklerini, bu sözleşme dışında çalışma ve çalıştırmaya ilişkin esas ve şartlar ile karşılıklı olarak kendilerini hak ve yükümlülük altına sokacak başkaca bir sözleşme, anlaşma ya da vadin bulunmadığını beyan ederler.

20 — SÖZLEŞMENİN DÜZENLENMESİ :

20 maddeden ibaret bu iş sözleşmesi, Kurum/Daire huzurunda işçi ile işveren veya vekili tarafından, bir nüshası işçiye, bir nüshası işverene verilmek, birer nüshası da Kurum ve Daire Şubesindeki dosyada saklanmak üzere 4 nüsha olarak tanzim ve imza edilmiştir.

İŞVEREN (İŞVEREN VEKİLİ)

İŞÇİ

(Tarih ve Yer)

(Tarih ve Yer)

İmza

İmza

KURUM/DAİRE

(Tarih ve Yer)

İmza